

da stopite Vi s tem vprašanjem do mene? ker si vendar niste upali obširne povesti, ki jo je „Slov. Narod“ menda iz prav bistrega studenca, a ne iz „kloake“ svetu že pred 14 dnevi razglasil, vsaj za laž proklamirati, ako že v velikodušnosti Svoji ali po pogovoru z „ekscelenco“ v ponosni zavesti Svoji, češ, da „leonon capit muscas“, niste hoteli tožiti „lažnika“. Tudi zdaj v Svojem „odprtem pismu“ do mene, v katerem, kakor nekdanji vitez Don Quixote po veterinah, mahate Vi po nebistvenih pritiklinah, nihče ne najde, da bi bili odločno rekli, da to, kar je po „Slov. Nar.“ prof. Perger, iz Dunaja prišedši, v Ljubljani pripovedoval, bila bilaž. Ker dopisnik „Narodov“ pravi, da prof. Perger je to „dogodbico vsacemu pripovedoval v poduk in kratek čas“, tedaj odkritosrčni gosp. profesor te historijce tudi Vam ne bo skrival. — Da ste mene počastili s Svojim „omikanim“ pismom, me prav srčno veseli, morebiti Vam zdaj jez s tem v to pomagam, da bote izvedeli „lažnike“, ako nočete, da pšica, na druge spuščena, se ne vrne v Vas nazaj. Al da bi Vam jez odgovarjal na zmes „Tagblattovo“, tega pri vsem nekdanjem najinem prijateljstvu, ko ste mi drage volje včasih pomagali „Novice“ vredovati in mi za mojega „Koledarčka“ pisali „proklete grablje“ itd. vendar od mene nikakor pričakovati ali zahtevati ne morete, in sicer zato ne, ker mi ne dopušča čast moja, da bi se boril zoper napade v takem časniku, kateri, kakor „Tagblatt“, je zaničevan od vsega slovenskega naroda, in je vrhunec svoje „slave“ dosegel z obrito svinjsko glavo. Tega tedaj od mene ne zahtevajte, sicer pa bodite vverjeni, da se še zmiraj radosten spominjam onega slovenskega Dežmana, ki je v prejšnjih letih tako navdušeno „slavo“ pel „Slavjanom“ in „českemu levu“, in da Vas, gosp. Dežman! v tem spominu še tudi dandanes pri naših ljudeh zagovarjam, kedar tožijo zoper Vas, da ste tako togotni in strastni, ter jih tolažim, naj Vam tega ne zamerijo, kajti v zbirki živinski muzeuma ste dan na dan med volkovi, medvedi, risi, hijenami in drugo zverino, zato se človeka v vednem pogledu takošne družine lahko prime togota in divja natura, vsaj se Vi sami za-me bojite, da se „Landesschulratha“ lahko prime nekoliko „Landesthierarza“. „Landesschulrath“ je pa vendar tega še prav vesel, da je tudi „Landesthierarzt“, vsaj Vam je iz parlamentarnega življenja znano, da so včasih ljudje ravno o šolskih zadevah naše dežele tako neumni kakor živina, in v tacih okoliščinah je treba, da „Landesschulrath“, ker je po naključbi tudi „Landesthierarzt“, more ceniti njihovo besedovanje.

Sprejmite gospod Dežman! končno drage volje zagotovilo, da odkritosrčnost prav rad vsaki pot povrača z odkritosrčnostjo
Dr. Janez Bleiweis.

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Iz Dunaja. Državni zbor je za zdaj pri kraji: obé zbornici, gospôska in poslaniška, una z večjo, ta s prav majhino večino glasov ste sprejeli adresi, ki ste si kakor krajcar krajcarju podobni: polni pogubnega centralizma in togote do sedanjega ministerstva; — tudi volitve v delegacijo so gotove, in pobiranje davkov za dva meseca po dosedanji meri je dovoljeno. S tem so spolnili naši (kranjski) poslanci nalogo, ki jih je vsled adrese deželnega zbora peljala na Dunaj. Ministerstvo pa neki po vseh napadih, ki jih je doživelo od „ustavovercev“, zdaj še trdnejše stoji kakor popred, ne zato, da bi večina narodov ne zahtevala odločno federalističnega, ampak zato, ker večina sedanjega „reichsratha“ nikakor ne zastopa večine narodov avstrijskih in ker kolovodji njeni so že dvakrat

preočitno pokazali, da so toliko za vladu kakor zajec za boben.

Povejmo zdaj malo bolj na drobno, kaj se je pretekli dni godilo v „reichsrathu“. Zbornica gospôska je sprejela, kar jej je načrtal „veliki liberalec“ grof Ant. Auersperg, ki se je spet po svoji navadi iz Slovencev norčeval. Glasovalo je le 10 gospodov proti adresi, kajti mnogo družih ne hodi v zbor, ker vidijo, da ta pot ne pelje Avstrije do sreče. Da kolovodji zbornice gospôske sami med svojimi nimajo preveč zaupanja, videlo se je pri volitvah v delegacijo, v katero ni nobeden izmed njih izvoljen. — Poglavitne točke adrese, ki jo je kaka zbornica poslancev osnovala kot odgovor Njega Veličanstvu, so te-le: Avstriji je na očitno korist, da odkritosrčno-prijateljsko zvezo goji z Nemčijo (se ve da ta je prva skrb nemškim centralistom) — decemberska ustava je nedotekljiva podlaga državi naši; — česki deželni zbor se s tem, da ni volil poslancev v državni zbor, ni le pregrešil zoper spoštovanje, ki gre temeljnim postavam, in zoper domoljubje, na katero ga je vlada tolikokrat in tako prizanesljivo opominjala, on je marveč teden za tednom čedalje več zahteval ter kot samostojni zastop poleg državnega zbora obravnaval celó državne stvari; — vlada naj skrbi za dotične predloge, da se povsod vpeljejo neposrednje volitve v državni zbor, ki bodi neodvisen od deželnih zborov; državno zedinjenje sosednjih nemških okrajin tudi Avstriji (!) nalaga dolžnost, skrbeti za krepko središčino zastopništvo vseh kraljestev in dežel; — s pravo zadovoljnostjo državni zbor pozdravlja odpravo konkordata ter pričakuje predloge potrebnih, dotičnih postav, osnovanih v duhu temeljnih državnih postav; — pravi uspeh državnega zbora je le pričakovati, ako se tudi vlada po svoji dolžnosti in stanovitno drži ne le oblike, ampak tudi duhá ustave; — že sestava sedanjega ministerstva ni zaupanja dajala ustavoljubnim državljanom; to zaupanje je pa ono popolnoma podrlo s svojimi nesrečnimi poskušnjami, ki so veliki pregreški zoper duhá ustave. — To je jedro glasovite adrese zbornice poslancev.

Ko je 19. t. m. prišla ta osnova v obravnavo zbornici, se oglasil poslanec Groholski in v imenu vseh Poljakov izrekuje, da ta adresa je taka, da se nobeden izmed njih z nobeno besedo ne bode udeležil razprav in da vsi bodo le na posled glasovali proti tej adresi.

Za njim se oglasil poslanec tirolski baron Giovannelli in govori tako-le: „Gospod prvosednik! Vsi zastopniki Dalmatinski, Kranjski, Tirolski, Isterski, Predarelski in Tržaški, potem enakomisleči njihovi tovarši iz Bukovine, Gorice in Štajarskega dali so mi naročilo, Vam, gospod prvosednik izročiti naslednje razjasnilo: Mi se sklepamo z razjasnilom, katero so oddali častiti gospodje poslanci iz Galicije, in se nočemo udeleževati obravnave o adresinem načrtu. Kajti mi zametujemo strogo stališče one stranke, ki je izdelala adresin načrt; mi se zavarujemo proti duhu, ki dije iz njega in kateri je zoper vsako porazumljenje. Mi marveč v imenu dežel, ktere zastopamo, čutimo dolžnost, očitno in slovesno izgovoriti, da hočemo porazumljenje med vsemi narodi in da to porazumljenje spoznamo za prvo in najvažnejšo nalogo vlade Njega Veličanstva, da zahtevamo spravo, ki ustanovi notranji mir in okrepi moč proti vnanjim, ktera vsa različna plemena in narode avstrijske zedini pri vzajemni udeležbi javnega življenja in delovanja, kakor tudi z vzajemno zvezo enake ljubezni in udanosti in zvestobe do najvišjega prestola oklene vse dežele in narode avstrijske. Onemu splošnemu vtisku, ki ga budi adresin načrt, nasproti stavimo to opravičeno in glasno izrečeno željo in zahtevo

jako velike večine avstrijskih narodov. Vsled tega razjasnila nam ni pripuščeno, kakor si bode vdeleževati se niti splošne niti posebne obravnave o adresi, kakor tudi ni z besedo odgovarjati napadom, ki se morda storé na nas, ali krivemu sumičenju. Udeležimo se pak glasovanja. — To je pravo! Ta protest in protest Poljakov zastopa 9 desetink narodov avstrijskih proti eni sami desetinki narodov, katero zastopa v državnem zboru ona stranka, ki je naredila in odobrila to adresu. 9 proti 1 to daje tehtnost temu, kar omenjena protesta slovesno izrekujeta; nobenih družih besed ni bilo več treba. Da so tako pravo zadeli, pričalo je tudi to, da so „ustavoverci“ vsi poparjeni bili, ko so izvedeli, da jim opozicija še besede ne privošči. To kar je v adresi, so tudi trdili v seji govorniki za adresu. Moravski Nemec Fux, kateri je tako govoril ali prav za prav kričal, kakor se govori v krčmi za mizo, Dinstl, Knol, Herbst niso nič povedali, kar bi ne bili že stokrat brali v „Pressah“ et comp. Dobro jim je odgovoril baron Kotz iz ustavoverne stranke; to jih je temveč razkačilo, ker niso pričakovali, da bo stari gospod baron imel toliko poguma. Tudi Potocki je svoje stališče možato branil in nazadnje prosil, naj se mu pustí čas in dá zaupanje. Pri glasovanju je bila adresa z revno večino sprejeta; glasovalo je za njo 89 poslancev nemcev, vseh družih 63 proti njej; poslanci ministri niso glasovali.

V deputacijo, ktera začne svoje razprave 24. dne t. m. v Peštu, je od Dalmatincev izvoljen Vojnović, od Kranjcev L. Svetec (za namestnika grof Barbo), od Goričanov Črne, od Istrijanov Colombani, od Tržičanov Oeltz, Korošci imajo Ritterja, Štajarci pa Rechbauerja in Carneri-a itd.

Ker proračun državni za leto 1871. ne more letos več v obravnavo priti, je vlada želela, naj si jej dovoli davke za prve kvatre pobirati po lanskim postavi, al zmagonosna večina je sklenila, da ne za 3 mesece, kajti to bi bila zaupnica vladi, ampak le za 2 meseca.

— (O odpovedi ruski-pariški pogodbi) pripovedujejo časniki, da na prvi glas, ko se je izvedelo, da je ruska vlada otresla se jarma pariške pogodbe od 1856. leta na črnem morji, je Andrassy, predsednik ogerskega ministerstva, kar na vrat na nos hotel, da naj avstrijska vlada stopi z angležko v zvezo, da zažugate vojsko ruski vladi, ako ne prekliče okrožnice iz Car-skojega Sela od ¹⁹/₃₁ oktobra, s katerim se ruši pariška pogodba od leta 1856. Beust, ki ni tak zaletel kakor Andrassy, pa ni odobril takega neprevdarjenega postopanja, in brž so spet magjarski časniki zagnali hrup, da Beust gre v London za poročnika, Andrassy pa pride na njegovo mesto za državnega kancelarja. To pač vsak otrok vé, da bi Magjari radi Avstrijo gnali v boj zoper Rusijo, katero oni temveč pisano gledajo, ker se bojé njenega vpliva na Slovane translajtanske, katerim magjarske „dobrote“ že odnekadaj presedajo. Ali so Magjari res tako kratkovidni politiki, da mislijo, da vojska zoper Ruse je že tudi zmaga nad njimi? in da Avstrija ima toliko denarja, da se more v vojne stroške spuščati, od katerih bi oni 30, mi pa spet 70 odstotkov plačevali? Ali Magjari ne vedó, da se z vojsko zoper Rusijo vname plamen, ki bi, ker je močna ruska vlada gotovo s porazumljenjem pruske vlade odbacnila oni glasoviti dodatek pariške pogodbe, in ker v takem boji bi tudi Slovani in Grki v Turčiji se vzdignili zoper Turka in bi pomagali Rusiji, utegnili pokončati Turčijo in Avstrijo, in to tem več, ker se sliši, da tudi amerikska vlada podpira Rusijo? Če Anglež hoče boj imeti z Rusijo, naj ga začne sam,

saj njegovi interesi niso interesi avstrijski. In ktera vlada, ki človečansko misli, more Turčijo v svojem res „turškem gospodarstvu“ podpirati? Vzlasti avstrijski Slovani morali bi svoj glas povzdigniti zoper to, da bi se Avstrija za „divjega“ Turka spuščala v pogubni boj. Beustovi časniki so nedavno pridigovali, da Avstrija je preslaba, da bi zoper italijansko vlado mogla boj začeti zavoljo ropa papeževih dežel; zdaj pa gledé na rusko odpoved pariške pogodbe magjarski časniki razsajajo kakor da bi Avstrija imela cel milijon vojakov na nogah in na milijone denarja v blagajnici! Kako se to vjema? Se vé da je pri teh časnikih brž ogenj v strehi, če Turčiji kdo žal besedo reče ali se pa judom kje kaka krivica naključí, al če se glavarju kršćanstva roparsko vzame njegova lastnina, takrat pa nihče ne mazinca ne vzdigne! Vendar radostni tudi to konstatujemo, da je mnogo glasov v nemških časnikih, ki svetujejo Avstriji, naj se ne vtikuje v tuje zadeve in naj pustí Rusijo pri miru, ki se hoče otresti sramotne sužnosti, katero jej je naložila pariška pogodba od leta 1856., ktera je bila že s tem razrušena, ko ste se Moldava in Vlahija združili v eno celoto, — ko se je knez Karol vsedel na prestol Rumunije in so se druge vojne vozile po Bosporu. Rusija tedaj ne ruši prva pariške pogodbe in v svoji okrožnici do zveznih vlad odločno zagotavlja, da Turčijo pusta pri miru. — Naj končno onim bralcem „Novic“, katerim izvir pariške pogodbe ni več v spominu, povemo še to, da leta 1855. je bil strašni krimski boj. Francoska, angleška, italijanska in avstrijska vlada so pomagale Turčiji z vso silo proti Rusiji. V tem dolgotrajnem boji so omenjene zavezne armade (toda brez avstrijske) pokončale večí del Sevastopolja, ruske trdnjave poleg črnega morja in prisilile so Rusijo na mir, v katerem se je med drugim zavezala, da ne bode na črnem morji imela vojnih ladij. Tej pogodbi miru, za katero je bilo v Parizu 1856. leta pismo narejeno, odpovedala se je ruska vlada Turčiji, in to odpoved, ktera zdaj zraven francosko-nemškega boja veliki zvonec nosi po svetu, naznanila angleški, avstrijski, francoski, pruski in italijanski vladi, ktere so kakor varuhinje Turčije podpisale to pogodbo.

Iz francosko-pruskega bojišča nimamo danes nič poročati. Nemška armada tako tičí v blatu, da si še ni upala napasti Pariza. — Thiers in vojskovodja francoski Trochu sta papežu obljubila po končani vojski ga s orožjem francoske armade zopet posaditi na prestol rimski.

Listnica vredništva. Gosp. J. L. v G: Iz poslanih pesmic se razvidi, da niste brez poetičnega darú; al za javnost še niso godne.

Žitna cena

v Ljubljani 19. novembra 1870.

Vagán (Metzen) v novem denarji: pšenice domače 5 fl. — — banaške 6 fl. 20. — turšice 3 fl. 88. — soršice 4 fl. 20. — rži 4 fl. — — ječmena 2 fl. — — prosa 2 fl. 90. — ajde 2 fl. 80. — ovsa 2 fl. — — Krompir 1 fl. 80.

Žitna cena

v Kranji 21. novembra 1870.

Vagán pšenice 5 fl. — — rži 4 fl. 50. — ječmena 2 fl. 10. — ovsa 1 fl. 80. — soršice 4 fl. 40. — ajde 3 fl. 30. — prosa 2 fl. 50. — krompirja 1 fl. 60. — fižola 3 fl. 84.

Loterijske srečke:

v Gradcu } 19. nov. 1870: 2. 5. 65. 80. 36.
na Dunaji } 38. 81. 66. 16. 37.
Prihodnje srečkanje v Gradcu in na Dunaji 3. decembra.